

Glastonbury Tor højen med et enligt kirketårn på toppen. Oprindeligt stod der en kirke her, men et jordskælv i middelalderen lagde kirken i ruiner i en sådan grav, at kun tårnet blev tilbage.

Glastonbury. Hvor kong Arthur og Gralen mødes

Tekst og fotos: Klaus Aarsleff

Glastonbury katedral.

I 1521 drog den spanske conquistador og skattejæger Ponce de Leon ud på en ekspedition til det, der i dag hedder Florida i USA. Leon havde hørt rygter om, at der i denne vilde og uudforskede del af den ny verden skulle være en ægte Ungdommens kilde. Den kilde ville den 61-årige vovehals gerne have en tår af. Det fik han desværre ikke. Han døde i stedet af pileskud fra uvenlige indianere.

Ponce de Leon var da også taget afsted på en ordentlig vildmand. Ungdommens kilde findes nemlig ikke i Florida. Den springer i en lille engelsk landsby, der hedder Glastonbury. Her, i skyggen af en ældgammel, keltisk natur-helligdom, ligger nemlig selve Gralens kilde, der smager skarpt af blod og jern. Vandet er så okkerholdigt, at alt omkring kilden er farvet helt orange.

Gralskilden i Glastonbury er imidlertid mere end bare en kilde, der giver dig ungdommen tilbage. Sagnet fortæller, at kilden har sin kraft fra selveste Den hellige Gral, og hvis du drikker af Gralen kan du aldrig blive syg. Ja, mere end det - du vil også komme til at leve evigt. Så Ponce burde afgjort være taget til England i stedet.

Kraft fra Jesu blod

Gralen er en skat, et magisk bæger, som folk har ledt efter i århundreder. Da Jesus blev taget ned

fra korset af jøden Josef af Arimatæa, holdt Josef - efter sigende - et bæger op mod de blødende og væskende sår, som romerne havde givet den korsfæstede mand. Dette bæger havde i forvejen en særlig betydning for de kristne, fordi det også havde været brugt ved den sidste nadver. Blodet fra Jesus forvandlede imidlertid med det samme bægere til en magisk skål, og den fik senere navnet "Den hellige Gral." Sådan fortæller den kristne overlevering i hvert fald historien.

Legenden fortæller videre, at Josef senere tog til England, hvor han byggede den første kristne kirke. Da han kom til Glastonbury satte han sin vandrestav i jorden med en sådan kraft, at den slog rødder og blev til en pragtfuld hvidtjørn. En aflægger står stadig i byen, og den blomstrer to gange om året, nemlig ved påske og ved jul. Dette lille mirakel fejres ved at en gren tæt besat med blomster hver jul sendes til dronning Elizabeth.

Da Josef kom til England, havde han - hævdes det - også Gralen med sig. Og her forsvandt det mirakuløse bæger. Måske blev det begravet sammen med Josef nær Glastonbury, hvor han byggede sin kirke. Ja, måske blev Gralen endda begravet i selve den høj, som Gralskilden med det røde, okkerholdige og blodsmagende vand springer fra. Denne høj er et ældgammelt

keltisk kultsted, og det ville vel være fristende for en kristen stridsmand som Josef at blive begravet netop her, så han således med sit afsjælede legeme kunne foretage en sidste erobring af en hedensk helligdom. Kilden leverer hver dag året rundt ca. 100.000 liter vand, og i tidligere tider var den en berømt helligkilde, der tiltrak syge og værkbrudne mennesker fra nær og fjern.

Mærkeligt nok springer der to kilder lige ved siden af hinanden fra den samme høj. Den ene er Gralskilden med det røde vand. Den anden hedder "Den hvide kilde" og den springer med almindeligt, friskt kildevand.

Sagnet om Josef af Arimatæa vil endda vide, at han havde været på besøg i England sammen med Jesus, mens frelseren endnu (naturligvis) havde været en ganske ung mand. Josef handlede nemlig med tin, og tinminerne i det sydvestlige England var allerede i romertiden af stor betydning.

Tanken om at Jesus engang vandrede om i England betog den legendariske engelske mystiker og kunstner William Blake i en sådan grad, at han skrev hymnen "Jerusalem" i 1804. Den blev i 1916 sat i musik af Hubert Parry og er i dag en af Englands mest skattede sange. Det var endda på tale at vælge den som nationalsang. Hør den på Youtube. Den er meget pompøs.

Kong Arthurs grav

Det lyder som det rene eventyr og Indiana Jones altsammen. Og det er det da også - næsten da. Nogle tror faktisk, at Gralen er en historisk genstand. Der findes derfor skattejægere, der leder efter Gralen den dag i dag. Et rygte siger, at fremtrædende nazister under 2. Verdenskrig sendte folk ud for at finde det magiske bæger. De havde åbenbart misforstået det hele, og koncentrerede deres eftersøgning om nogle bjergtinder i Pyrenæ-

I 1191 fandt munkene angiveligt kong Arthurs grav ved katedralen. I 1278 blev sagnkongen, fortæller skiltet herover, genbegravet foran katedralens alter.

Foto herunder: Gralskilden i Glastonbury. Kildens stærkt okkerholdige vand strømmer gennem en lille, hyggelig park.

erne. Så vidt vides havde de da heller ikke heldet med sig.

Det havde til gengæld Parcifal. I eventyret om Kong Arthur og Ridderne af det Runde Bord kan vi læse, at ridderen Parcifal fandt slottet, hvor Gralen er bortgemt. Men han kunne ikke løse en særlig Gralsgåde, og så gik han ærgerligt nok glip af den undergørende kraft, der ellers kunne have gjort ham udødelig.

I Glastonbury er det lige før eventyret om Gralen og kong Arthur og hans bedrifter bliver til virkelighed. Nogle munke fandt - fortælles det - i 1191 en grav, hvor et mørnet skelet lå under et stort kors af bly. På korset stod der: "Her ligger den berømte kong Arthur, begravet på øen Avalon".

Historien er (vist nok) ganske pålidelig. Der er i hvert fald anbragt en mindeplade over det sted, hvor Arthurs jordiske rester angiveligt blev genbegravet i gulvet under den store Glastonbury katedral. Det skete i 1278 under overværelse af kong Edward d. 1. I dag er katedralen blot en ruin, men engang var den Englands største kirkebygning, og den blev naturligvis bygget på det sted, hvor Josef oprindelig opførte sin kirke for over 1900 år siden.

Den keltiske Gral

Glastonbury katedral blev brændt ned af Henrik d. 8. i 1539 da han syntes, at det var på tide at ud-slette kirken og overtage dens skatte. Han sendte sin kansler, Thomas Cromwell, afsted for at klare opgaven. Ordren var kort: "Arrestér abbeden i Glastonbury. Find ham skyldig. Og henret ham!" Så det gjorde Cromwell. Den 80-årige abbed Michael Whiting blev trukket op på bakken bag Gralskilden, og her blev han hængt sammen med to munke i et gammelt tårn, som står der den dag i dag. (Se foto side 1).

Gralskildens bakke er i virkeligheden en vældig kalkstens-høj med navnet "Glastonbury Tor". Denne høj rager med sine 150 meter op som et naturligt fyrtårn i landskabet ved Glastonbury, og det kan ikke undre, at mennesker fra den tidligste stenalder har søgt mod højen og de to kilder ved dens fod. Stedet indgyder til ærefrygt og undren, og der er gjort mange stenalder- og bronzealderfund nær højen og i det tynde muldlag, der dækker den gamle kalksten. Der er også fundet rester af en årtusind-gammel bred sti, som i en spiral bevæger sig op mod toppen, og det er sandsynligt at denne sti er en hellig processionsvej fra

den keltiske tid. Alt tyder på, at Glastonbury lang tid før kristendommen og opførelsen af den store katedral var et center for den gamle tro.

Og i denne tro møder vi minsandten også Gralen.

Udødelighedens kar

Den keltiske udgave af Gralen er Udødelighedens Kar, som efter sigende var bortført til dødsriget Annwn. Det siger sig selv, at det ikke er nogen let sag at drage til Annwn og hente dette magiske kar tilbage til de levendes verden. Men det var alligevel netop det, kong Arthur forsøgte at udrette i en af sine eventyrlige bedrifter. I et gammelt walisisk digt, "The Spoils of Annwn" (krigsbyttet fra Annwn) fortælles om denne helledåd. Arthur og hans folk ser det magiske kar. Men de får det ikke med tilbage til de levendes verden. Ja, det lykkes faktisk kun en lille skare at slippe væk fra dødriget igen.

Vi ser altså, at sagnene om Gralen, kong Arthur, den første kristne kirke og kelternes Udødelighedens Kar har et fælles skæringspunkt, nemlig Glastonbury. De ældste beretninger om den kristne udgave af Gralen går kun godt 1.000 år tilbage, så det er meget sandsynligt, at Grals-legenderne (og der er en hel del af dem) i virkeligheden stammer fra endnu ældre sagn. F. eks. sagnet om det magiske kar i Annwn.

Gralen står på Nationalmuseet

I modsætning til den kristne Gral er det magiske, keltiske kar imidlertid forlængst fundet. Det skete i 1891 ved Års i Nordjylland. Arbejdere i Rævmosen opdagede dengang et stort kar af sølv, da de skar tørv til den forestående vinter. Karret lå simpelthen midt i en stor klump tørv, og bestod af et sæt af plader, som kunne samles til det, vi i dag kan se på Nationalmuseet, nemlig den 70 cm. brede og 9 kilo tunge Gundestrupkedel.

Ekspertter i keltisk historie er enige om, at denne sølvkedel er et keltisk kunstværk, som for næsten 2000 år siden er blevet importeret til Danmark - måske ligefrem som krigsbytte. Blandt de mange figurer på karret ses bl. a. den hornede, keltiske guddom Cernunnos. På et tidspunkt er karret så blevet skilt ad og sat ud i den jyske mose som offergave.

Karret har aldrig været brugt til at koge suppe i eller blande punch i. Det var givetvis et kultkar, som blev brugt til vigtige ceremonier. Måske ceremonier som havde med død, renselse

og genfødsel at gøre. Et af det vigtige - og gådefulde - motiver på det store kar viser en stor skikkelse (måske en præst eller en guddom), der griber et menneske og med benene i vejret fører mennesket ned mod noget, der mest af alt ligner den kvindelige kønsåbning - altså en fødselsåbning.

Det vi ser her, er efter alt at dømme et menneske, der føres ned i graven og dermed tilbage til Moder Jord gudindens skød. Det er altså en jorde-færd, en begravelse eller måske endda en menneskeofring, vi er vidne til. Men det er sandsynligvis også mere end det. Billederne på karret fortæller om de ritualer og magiske handlinger, der engang skulle sikre den døde opvækkelse og genfødsel. Et så kostbart kar som Gundestrupkedlen må have tjent en vigtig funktion ved den slags handlinger.

Myte eller virkelighed?

Det er nærliggende at tro, at beretningerne om Gralen og Udødelighedens Kar er stærke myter, fordi de udspringer af en fundamental angst i mennesket, angsten for døden og den totale udslættelse. Myterne antyder, at der alligevel er en udvej, en

Det 2.000 år gamle Gundestrupkar regnes for en af de største og mest interessante kultgenstande fra den keltiske kulturkreds. Karret er sammensat af store og rigt udsmykkede plader af sølv. En af pladerne viser en offer- eller indvielsesscene, hvor en person føres ned mod noget, der sandsynligvis skal symbolisere den kvindelige kønsåbning.

kattelem, der fører bort fra graven. Myterne fortæller imidlertid også, at man skal ud på en lang og farefuld rejse, før man kan nå frem til Gralen og det evige liv i sundhed.

De fleste vil sikkert mene, at denne Grals-rejse er hele fortællingens pointe. Rejsen er udtryk for en proces, en bevidsthedsudvikling som fører til afklaring og måske endda til en indrevished om udødelighed, eller i det mindste til en tryghed ved døden.

Der er dog også en del der tror, at Gralen findes i den virkelige verden, og at den er lige så reel som Gundestrupkedlen, der jo kan beskues i København de fleste af ugens dage mellem kl. 10 og 17. De tror altså, at der et eller andet sted findes et kar eller et bæger med okkulte og mirakuløse egenskaber. Nu og da tager nogle af disse Gral-overbeviste ud for at lede efter det magtfulde bæger. Som regel tager de til Glastonbury.

Enkelte mener imidlertid, at Grals-legenden peger tilbage mod en ældgammel viden om livets og dødens mysterium. Måske kendte man endda engang i fortiden til hemmelige teknikker og medikamenter, som man gjorde brug af i arbejdet på at forlænge livet og overvinde døden. Hvor

langt man nåede, er ikke godt at vide. Men alene arbejdet med dødsprocessen kan have givet anledning til sagn og myter. Og til bøger som f.eks. "Den ægyptiske Dødebog" og "Den tibetanske Dødebog," der jo begge er en slags guidebøger, der skal hjælpe bevidstheden sikkert gennem døden.

Foto herover: Glastonbury tjørnen skal efter sigende være en aflægger af den tjørn, der voksede frem af Josef af Arimateas vandrestav for små 2.000 år siden. Tjørnen er et hagtorn træ "Crataegus monogyna 'Biflora'," der findes i og omkring Glastonbury. Endelsen "biflora" viser, at træet - helt unormalt - blomstrer to gange om året.